

សកម្មភាពក្រៅថ្នាក់រៀន

ម្តាយមីងយើងបានឃ្លាតពីយើងទៅ តែផ្ទះយើងក៏ទទួលបានអ្នកចំណូលថ្មីៗទៀតដែរ ។ គ្រួសារយើង ចេះតែមានចំនួនសមាជិកកើនឡើងៗពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ ។ មុនពេលខ្ញុំចេញទៅរៀននៅភ្នំពេញនៅឆ្នាំ ១៩៦៤ ខ្ញុំមានប្អូនស្រីពីរនាក់គឺ វន្តី កើតឆ្នាំ ១៩៥២ ស៊ីថាន ឆ្នាំ ១៩៥៤ និង ប្អូនប្រុសប្អូននាក់គឺ វណ្ណៈ កើតឆ្នាំ ១៩៥៦ ណារីន ឆ្នាំ ១៩៥៩ វេជ្ជៀន ឆ្នាំ ១៩៦២ និង វេជ្ជៀន ឆ្នាំ ១៩៦៤ ។ ប្អូនប្រុសពីរនាក់ទៀតគឺ វុទ្ធា កើតនៅឆ្នាំ ១៩៦៦ និង សោភា ឆ្នាំ ១៩៧០ ។

កាលរស់នៅឯភូមិស្នាយពលនោះ ពួកយើងមានចិញ្ចឹមសត្វដូចជា៖ មាន់ ទា ឆ្កែ និង ឆ្កាផង ។ នៅឆ្នាំខ្លះ ឪពុកខ្ញុំ ចិញ្ចឹមគោ ឬ សេះ ដើម្បីយកលាមកមកធ្វើដី សម្រាប់ដំណាំដាំដុះរបស់គាត់ ។ នៅខាងក្រោយផ្ទះ យើងពុំមានធ្វើរបងទេ តែមានស្នាមភ្លោះ និង ព្រៃរបោះតូចៗរួមផ្សំនឹងគុម្ពឫស្សីដុះព័ទ្ធជុំវិញ ។ ជាមួយនោះ ក៏មានដើមត្នោតយ៉ាងខ្ពស់លលែ ដុះលេចទៅលើយ៉ាងខ្ពស់ចំនួនពីរ ឬ បីដើមទៀត ។ ពួកយើងឧស្សាហ៍ទៅរើសត្នោតទុំដែលជ្រុះមកដី ដើម្បីទុកឲ្យម្តាយយើងធ្វើនំ (នំត្នោត) ឬ ធ្វើបាហួយជាដើម ។ នៅចុងត្នោតដែលខ្ពស់ជាងគេ មានសត្វក្រសារមួយគូកាប់សំបុកនៅទីនោះ ។

ព្រឹកមួយ នៅពេលខ្ញុំទៅរើសឆ្នោតទុំ ខ្ញុំឃើញកូនសត្វក្រសារស្រែកខ្សាវែង ដែលនៅពីចម្ងាយយើងពុំអាចឮសម្រែកបានឡើយ ។ ខ្ញុំចូលទៅរើសផ្លែឆ្នោតទុំ និង យកកូនសត្វក្រសារមកចិញ្ចឹម ។ ពេលកូនក្រសារកាន់តែធំបន្តិចម្តងៗ គេក៏ក្លាយ ទៅជាមិត្តសំឡាញ់ជិតស្និទ្ធជាមួយសត្វឯទៀត ជាពិសេស ជាមួយសត្វឆ្កែរបស់ យើង ។ រាល់ពេលខ្ញុំត្រឡប់មកពីសាលារៀនវិញ ទាំងឆ្កែ ទាំងក្រសាររត់មកទទួល ខ្ញុំ ។ ឆ្កែលោតប្រគោងលិទ្ធដែលិទ្ធដើង ឯក្រសារក៏ទទះស្លាប ស្រែកកកកកកក រត់មកជិត ហើយយកចំពុះមកប្រចិកដៃប្រចិកជើងខ្ញុំយ៉ាងសប្បាយរីករាយ ។ កូន សត្វក្រសាររស់នៅជាមួយពួកយើង រហូតដល់ពេលដែលគេអាចហើរដោយខ្លួនឯង បាន គេក៏ហើរទៅរស់នៅជាមួយហ្វូងក្រសារឯទៀតដោយសេរី និង ដោយសុខ សាន្ត ។

ក្នុងរយៈពេលនោះ យើងក៏មានចិញ្ចឹមសត្វស្វាមួយក្បាលដែរ ។ នៅរាល់ ពេលព្រឹក ជាមួយស្អែកសម្រែកសត្វជ្រូក ដែលស្រែកថ្ងៃមិនឈប់នោះ សត្វស្វាក៏ជួយ ដាស់យើងឲ្យភ្ញាក់ពីដំណេកទាំងពេលព្រឹកទៀបភ្លឺដែរ ។ យើងមិនបានចិញ្ចឹមសត្វ ស្វាទុកក្នុងទ្រុងទេគឺ យើងលែងវាឲ្យមានសេរីភាពនៅពេលថ្ងៃ ។ នៅពេលល្ងាច ទើបយើងចងវាទុក ។ មុននឹងយើងបិទទ្វារផ្ទះ និង ចូលនិន្ទ្រានៅខាងក្នុង យើងចង ស្វាភ្ជាប់ជាមួយសសរបង្គោលអង្រឹងដែលយើងដាក់នៅយ៉ាងមុខ សម្រាប់មើល ទេសភាពនៅមុខផ្ទះ ។ នៅពេលជិតភ្លឺ សត្វស្វាតែងលោតពីសសរមួយ ទៅសសរ មួយ អង្រឹងអង្រឹងមិនឈប់ដែលយើងពិបាកនឹងទ្រាំ ។ សត្វស្វារស់នៅជាមួយសត្វ ឯទៀតដោយសុខស្រួលដោយគ្មានបញ្ហាអ្វីឡើយ ។ ស្វានោះចូលចិត្តប្រឡែងលេង ជាមួយឆ្កែ ។

បន្ទាប់ពីពេលបាយ នៅពេលដែលចាស់ៗសម្រាន្តថ្ងៃ ស្វាសម្លក់ចៃ ឬ ជួយសម្អាតរោមឆ្កែដែលនៅជិតខ្លួន ។ ថ្ងៃមួយ មេឆ្កែរបស់យើងកើតកូនប្រាំ ។ ស្វា

ស្រឡាញ់ចូលចិត្តកូនឆ្កែណាស់ ។ វាប្រឡែងលេងជាមួយ និង ថ្នាក់ថ្នមកូនឆ្កែជា
និច្ច ។ ក្រោយមកប៉ុន្មានថ្ងៃ នៅពេលដែលខ្ញុំកំពុងសម្លឹងសៀវភៅ និង ទន្ទេញ
មេរៀន ខ្ញុំឮសំឡេងឆ្កែព្រូសឥតឈប់ដែលធ្វើឲ្យខ្ញុំបែកអារម្មណ៍ ។ សម្លឹងតាម
បង្អួចខ្ញុំឃើញឆ្កែរត់ជុំវិញដើមអំពិលដែលនៅក្បែរផ្ទះ វាព្រូសផង វាប៉ុនប៉ងឡើង
ដើមអំពិលផង ។ នៅពេលខ្ញុំមកដល់ ឆ្កែនៅតែព្រូស វាព្រូសឡើងលើ ដោយយក
ជើងកន្ត្រោងឡើងតាមគល់អំពិល ។ នៅលើមែកអំពិល ខ្ញុំឃើញស្វាអង្គុយយ៉ាង
ស្រួល ដៃវាម្ខាងកាន់កូនឆ្កែ ដៃម្ខាងទៀតរកចែកឲ្យកូនឆ្កែនោះ ។ កូនឆ្កែស្រែកបន្តិច
បន្តួចហាក់ដូចជាបានទទួលការថ្នាក់ថ្នមដែលវាពេញចិត្ត ។ ទោះជាខ្ញុំខំស្រែកហៅ
យ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ស្វាពុំព្រមយកកូនឆ្កែចុះមកជីវិតដែរ ។ ពេលឮខ្ញុំហៅ ស្វាធ្វើ
មាត់ដីបអូចៗ ញាក់មុខញាក់មាត់តែប៉ុណ្ណោះ ។ នៅទីបំផុត ខ្ញុំក៏រត់ទៅយកចេកទុំ
មួយផ្អែមកត្រឡប់ស្វាជាសញ្ញាថាចុះមកជីវិតវាបានផ្ទះ ។ ស្វាក៏បីកូនឆ្កែចុះមកជី
វិតយ៉ាងស្រួល ។ ប៉ុន្មានខែក្រោយមកយើងក៏យកស្វាទៅប្រគេនលោក ព្រោះយើង
ជឿថាស្វានោះនឹងបានទទួលសេរីភាព និង អាចរស់នៅដោយសុខសាន្តនៅក្នុងព្រៃ
ក្បែរវត្តជាពុំខាន ។

កាលនៅវ័យកុមារខ្ញុំចូលចិត្តលេងល្បែងធ្វើគ្រូ ធ្វើជាសង្ឃ ឬ ជួនកាលធ្វើ
ស្តេចជាដើម ។ ជាពិសេស លេងល្បែងអ្វីដែលក្មេងៗងទៀតត្រូវគោរពកោតខ្លាច ។
ជួនកាលខ្ញុំរៀនធ្វើត្រាប់តាមសម្តេចឌី (គឺព្រះករុណាសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ
កាលព្រះអង្គនៅកាន់អំណាចជាព្រះប្រមុខរដ្ឋ) ។ ខ្ញុំនៅចាំថាសម្តេចយាងមកភូមិ
ស្នាយពលពីរដងដែរ លើកចុងក្រោយនៅឆ្នាំ ១៩៦៣ ។ ជារៀងរាល់ថ្ងៃ យើងតែង
ឮតាមវិទ្យុជាតិនូវព្រះសូរសៀងរបស់ព្រះអង្គដែលទ្រង់ថ្លែងជាញឹកញាប់ ។ សម័យ
នោះ ពួកយើងគោរពសម្តេចឌី ដូចយើងគោរពព្រះពុទ្ធអង្គយ៉ាងដូច្នោះដែរ ។

ខ្ញុំក៏ធ្លាប់លេងល្បែងដូចជាលេងបញ្ចាំងកុនជាដើម ។ ពេលនោះ យើងគ្មាន

ភ្លើងអគ្គិសនី និង គ្មានម៉ាស៊ីនបញ្ចាំងទេ ។ ខ្ញុំយកកញ្ចក់ឆ្លុះមុខមកជិតពន្លឺភ្លើង ទៀន ធ្វើឲ្យកញ្ចក់ជះពន្លឺទៀនទៅទីងងឹតខាងមុខ លេចចេញជាពន្លឺការ៉េបួនជ្រុង ឬ មូលទៅតាមរាងរបស់កញ្ចក់ ។ បើយើងកាត់ក្រដាសធ្វើជារាងសត្វអ្វីមួយ ឬ រាង មនុស្ស ដាក់លើកញ្ចក់ៗក៏បញ្ចាំងស្រមោលខ្មៅនៃរាងសត្វ ឬ រាងមនុស្សនោះនៅ ក្នុងពន្លឺការ៉េ ឬ មូលទៅទីងងឹត ។ ខ្ញុំអាចយោល ឬ បង្វិលរូបក្រដាសធ្វើឲ្យមាន ចលនាចុះឡើងជាមួយការធ្វើអត្ថាធិប្បាយកំប្លែង តាមការនឹកឃើញរបស់ខ្ញុំ ។

នៅឆ្នាំដំបូងនៃទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៦០ ភូមិយើងចាប់ផ្តើមមានអគ្គិសនីជា បណ្តើរៗហើយ ។ ថៅកែម្នាក់បានដំឡើងម៉ាស៊ីនភ្លើងដែលមានកម្លាំងមិនលើស ពីម៉ែត្រឡូវ៉ាត់ ដើម្បីឲ្យអ្នកស្រុកជាវភ្លើងប្រើ ចាប់ពីម៉ោង ៥ ទៅ ៦ ព្រឹក និង ពី ម៉ោង ៦ ល្ងាចទៅម៉ោង ១០ យប់ ។ អំពូលម៉ែត្រមួយប្រវែង០,៣០ម៉ែត្រ ជាវថ្លៃ ៣០ រៀល ឬ ១ ដុល្លារស.រ.អាក្នុងមួយខែ ។ ផ្ទះយើងជាវតែអំពូលបីតឹកមួយ សម្រាប់ប្រើជាប្រចាំតែប៉ុណ្ណោះ ។ យើងដាក់អំពូលឲ្យខ្ពស់ផុតពីជញ្ជាំងបាំងចែក បន្ទប់ដើម្បីឲ្យពន្លឺអាចជះចូលទៅគ្រប់បន្ទប់ ព្រោះផ្ទះយើងពុំមានពិដានទេ ។ ក៏ ប៉ុន្តែ ពន្លឺពុំអាចបង្ហាញច្បាស់នៅគ្រប់បន្ទប់ឡើយ ។ នៅពេលយប់ បើត្រូវការធ្វើកិច្ច ការដែលគ្រូដាក់ឲ្យធ្វើ ខ្ញុំត្រូវមកធ្វើកិច្ចការនោះនៅការិយាល័យរបស់ឪពុកខ្ញុំ ដូច្នេះ ជួនកាលខ្ញុំត្រូវលង់លក់នៅក្នុងការិយាល័យនោះក៏មាន ។

ដើម្បីចៀសវាងផលវិបាកបែបនេះ ខ្ញុំក៏លបតភ្លើងដោយខ្លួនឯង ។ កាល នោះ ខ្ញុំមិនទាន់យល់ដឹងគ្រោះថ្នាក់អគ្គិសនីឆក់យ៉ាងដូចម្តេចនៅឡើយទេ ។ ខ្ញុំ ទិញអំពូលមូលមួយគ្រាប់ពីផ្ទះចិននៅក្បែរផ្សារ ហើយក៏តម្កល់សធម្មតា ព្រោះមិន អាចរកខ្សែភ្លើងធម្មតាបាន ។ ខ្ញុំតម្កល់ដាក់ប្រើនៅក្នុងបន្ទប់ខ្ញុំយ៉ាងស្រួល ដោយ មិនចាំបាច់ចំណាយប្រាក់ជាវថ្លៃអគ្គិសនីដូចអ្នកឯទៀតឡើយ ។ អស់ជាច្រើន សប្តាហ៍ យើងសប្បាយនឹងប្រើភ្លើងបន្ថែមដោយមិនបាច់បង់ថ្លៃ ។ ក៏ប៉ុន្តែ ថ្ងៃមួយ

ជាចៃដន្យ ខ្ញុំប្រទះឃើញខ្សែលួសត្រង់តំណាងពីខ្សែភ្លើងធំ មានពណ៌ក្រហមដូច
រង្កើតភ្លើង ។ ខ្ញុំស្ទុះទៅជិតខ្សែលួសតំណាងឃើញកំពុងឆេះប្រវែងប្រហែល ១០
សង្ខីម៉ែត្រ ។ ខ្ញុំភ័យខ្លាំងណាស់ ព្រោះខ្ញុំខ្លាចឆេះផ្ទះ ។ ដូច្នេះ ខ្ញុំក៏យកដំបងមក
វាយផ្តាច់ខ្សែលួសឲ្យដាច់ចេញពីខ្សែភ្លើងមួយរំពេច ។ ខ្សែលួសក៏លែងឆេះ តែ
អំពូលមូលរបស់ខ្ញុំក៏ឈប់ភ្លឺតាំងពីថ្ងៃនោះមកដែរ ។ ខ្ញុំលាក់ការសម្ងាត់នេះមិនឲ្យ
នរណាដឹងឮឡើយ ។ ខ្ញុំក៏លែងហ៊ានលេងល្បែងដីគ្រោះថ្នាក់នេះតទៅទៀត ព្រោះ
អាចនាំឲ្យឆេះផ្ទះដែលជាកេរដំណែលរបស់ជូនតាខ្ញុំ ។